

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა №53

10.06.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: 220 კვ ძაბვის ქ/ს „გლდანი 220“-ს და ქ/ს „ქსანი 500“-ს შორის არსებული ეგხ „არაგვის“ გაორჯაჭვიანება და ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“, ქ. თბილისი ბარათაშვილის ქ. N2;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: თბილისის და მცხეთის მუნიციპალიტეტები;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 23.04.2020

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ წარმოდგენილია, თბილისის და მცხეთის მუნიციპალიტეტებში 220 კვ ძაბვის ქ/ს „გლდანი 220“-ს და ქ/ს „ქსანი 500“-ს შორის არსებული ეგხ „არაგვის“ გაორჯაჭვიანებისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, 34 კმ სიგრძის, 220 კვ. ძაბვის ერთჯაჭვიანი ელექტროგადამცემი ხაზი „არაგვი“ მდებარეობს თბილისის და მცხეთის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე და მოიცავს გლდანის, წიწამურის, საგურამოს, ნატახტარის, წილკანის, ძველი ქანდის, პატარა ქანდის და ქსნის მიმდებარე ტერიტორიებს.

პროექტის მიხედვით დაგეგმილია, არსებული ეგხ არაგვის 9,9 კმ-იანი მონაკვეთის დერეფნის ცვლილება და დაახლოებით 22,4 კმ-ზე ელექტროგადამცემი ხაზის გაორჯაჭვიანება (5,9 კმ-იანი მონაკვეთზე მეორე ჯაჭვისთვის ახალი გირლანდების და სადენების მონტაჟი, ხოლო 16,5 კმ-იანი მონაკვეთზე გათვალისწინებულია რამდენიმე საყრდენის დემონტაჟი და ახალი საყრდენების განთავსება).

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ეგხ-ს განთავსების სამი ალტერნატივა. პირველი ალტერნატივის შემთხვევაში გათვალისწინებულია ახალი ეგხ-ს მშენებლობა, რომლის სიგრძე იქნება 22 კმ, მეორე ალტერნატივა ითვალისწინებს არსებული ეგხ-ს გაორჯაჭვიანებას დერეფნის ცვლილების გარეშე, თუმცა წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, არსებული ეგხ-ს დერეფანი გაივლის დასახლებულ პუნქტში (სოფ. გლდანი), სადაც ეგხ-ს გაორჯაჭვიანება გამოიწვევს ეგხ-ს დაცვის ზონების დარღვევას და დამატებით ზემოქმედებას დასახლებულ პუნქტზე. მესამე (შერჩეული) ალტერნატივის მიხედვით,

ეგხ-ს დერეფნის ტერიტორია დაპროექტებულია ისე, რომ არ მოხდეს მჭიდროდ დასახლებული პუნქტის, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების და სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული ობიექტების გადაკვეთა და გამოყენებული იქნეს არსებული ეგხ-ს გარკვეული მონაკვეთები, თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ საპროექტო ეგხ-ს დერეფანი გადაკვეთს სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიებს, „ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ“ (ბერნის) კონვენციის შესაბამისად შექმნილ „ზურმუხტის ქსელის“ დამტკიცებულ საიტს „საგურამო - GE0000047“ და თბილისის ეროვნული პარკს, რაც საჭიროებს დამატებით შესწავლას.

არსებული ეგხ „არაგვის“ საერთო სიგრძე შეადგენს 34 კმ-ს, საიდანაც 9.9 კმ-ზე დაგეგმილია ახალი დერეფნის მოწყობა, ხოლო დანარჩენ მონაკვეთებზე შესრულდება გარკვეული სამშენებლო (ახალი საყრდენი ანძების მოწყობა) და სარეკონსტრუქციო (არსებული ანძების გაორჯაჭვიანება) სამუშაოები. მშენებლობაში გათვალისწინებულია ახალი 56 ერთეული, ორჯაჭვიანი კუთხურ-ანკერული და შუალედური საყრდენების განთავსება, ახალი საძირკვლებით და ახალი დამიწების კონტურის მოწყობით.

პროექტის თანახმად, საპროექტო ეგხ-ს დერეფანი დაყოფილია 4 მონაკვეთად:

- ეგხ-ს დერეფნის პირველი მონაკვეთის სიგრძეა 9.94 კმ. საპროექტო ეგხ საწყისი წერტილი მდებარეობს 220 კვ ძაბვის ქ/ს „გლდანის“ ტერიტორიაზე. აღნიშნული ქვესადგურიდან, საპროექტო ეგხ-ს დერეფანი გაივლის ჩრდილოეთის მიმართულებით და გადაკვეთს საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო მაგისტრალს (E60 - თბილისის შემოვლითი გზა). გზის გადაკვეთის შემდეგ, ეგხ-ს დერეფანი ჩრდილოეთის მიმართულებით გაივლის ფერდობზე, საიდანაც გრძელდება და კვეთს მდ. გლდანულას, რის შემდეგ საპროექტო ეგხ-ს დაერთება მოხდება ზაჰესის დასახლების ჩრდილოეთით არსებულ ეგხ-სთან. აღნიშნულ მონაკვეთზე ეგხ-ს დერეფანი გაივლის დასახლებულ პუნქტთან, უახლოესი საცხოვრებელი სახლიდან 55-65 მეტრის დაშორებით;
- ეგხ-ს მეორე მონაკვეთი - არსებული ეგხ-ს დერეფანთან შეერთების შემდეგ იწყება მეორე (სარეკონსტრუქციო) მონაკვეთი, რომელიც ითვალისწინებს არსებული ანძების გაორჯაჭვიანებას, ეგხ-ს დერეფნის ცვლილების გარეშე. არსებული ეგხ-ს დერეფანი ჩრდილო-დასავლეთის მიმართულებით, გაივლის ჯვრის მონასტრის აღმოსავლეთით, სოფ. წიწამურის მიმართულებით. აღნიშნულ მონაკვეთზე ეგხ-ს დერეფნიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს დაახლოებით 40 მეტრში. სოფ. წიწამურის შემდეგ, ეგხ-ს დერეფანი გადაკვეთს მდ. არაგვს და შედის არაგვის ხეობის წყალსადენების სათაო ნაგებობების პირველ ზონაში;
- მესამე მონაკვეთი - წყალსადენის სათავე ნაგებობის ფარგლებში, ეგხს დერეფანი გაივლის 1,2 კმ სიგრძეზე. პროექტის მიხედვით, აღნიშნულ მონაკვეთზე არსებული საყრდენები აღჭურვილია ორჯაჭვიანი ხაზისათვის საჭირო საშუალებებით და შესაბამისად, გათვალისწინებული იქნება მხოლოდ სადენების მოწყობის სამუშაოების ჩატარება;
- მეოთხე მონაკვეთი - აღნიშნული მონაკვეთის სიგრძე შეადგენს 16.510 კმ წყალსადენის ტერიტორიის შემდეგ ეგხ-ს დერეფანი გადის ნატახტარის გზაგამტარის მიმდებარე ტერიტორიაზე, სოფ. ძველ ქანდამდე. წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, ეგხ-ს დერეფანთან დაახლოებით 15-20 მეტრში

მდებარეობს შენობა, რომლის დანიშნულებაც დაზუსტებული იქნება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში. სოფ. ძველი ქანდიდან ეგხ-ს დერეფანი მიემართება სამხრეთით ქ/ს „ქსანი 500“-ის მიმართულებით. პროექტის მიხედვით, აღნიშნულ მონაკვეთზე დაგეგმილია რამდენიმე საყრდენი ანძის შეცვლა (შეცვლას დაექვემდებარება ანძები, რომელთა სიმაღლე რელიეფთან მიმართებაში არ იქნება საკმარისი ორჯაჭვიანი ეგხ-ს ექსპლუატაციისათვის).

პროექტით დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოები მოიცავს დერეფნის მცენარეული საფარისგან გასუფთავებას, ნაყოფიერი ფენის მოხსნა-დასაწყობებას, დროებითი მისასვლელი გზების მოწყობა/რეაბილიტაციას, მშენებლობისათვის საჭირო მასალების დასაწყობებას, ეგხ-ს მშენებლობას და სარეკულტივაციო სამუშაოებს. მშენებლობის დაწყებამდე დაგეგმილია ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა, რომელიც გამოყენებული იქნება სარეკულტივაციო სამუშაოებში. სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდეგ დაგეგმილია გაუქმებული ეგხ-ს დემონტაჟი.

დაგეგმილი საქმიანობა, საპროექტო ტერიტორიაზე არ ითვალისწინებს რაიმე სახის სტაციონარული წყაროების დამონტაჟებას. სამშენებლო სამუშაოებში გამოსაყენებელი მასალები შემოტანილი იქნება მზა სახით. მშენებლობის პერიოდში ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევის და ხმაურის წარმოქმნის წყაროს წარმოადგენს სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტექნიკა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე გლდანის რაიონის გამგეობის და მცხეთის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფებზე განთავსება. სამინისტროში წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშსა და თანდართულ დოკუმენტაციასთან ერთად, ვებგვერდზე ატვირთული იყო პრეზენტაცია, სადაც ასახული იყო მოკლე ინფორმაცია პროექტთან დაკავშირებით. „საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 23 მარტის №181 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 26 მარტის №196 დადგენილების შესაბამისად, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ 220 კვ ძაბვის ქ/ს „გლდანი 220“-ს და ქ/ს „ქსანი 500“-ს შორის არსებული ეგხ „არავის“ გაორჯაჭვიანებისა და ექსპლუატაციის პროექტზე სკოპინგის დასკვნის გაცემის მიზნით დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოება განხორციელდა საჯარო განხილვის ჩატარების გარეშე და საზოგადოების მონაწილეობა და მის მიერ მოსაზრებებისა და შენიშვნების წარდგენის შესაძლებლობა უზრუნველყოფილი იქნა წერილობით, აგრეთვე ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით. აღსანიშნავია, რომ დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია ასევე განთავსდა გლდანის რაიონის ტერიტორიაზე. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის აღწერა;
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - ეგხ-ს დერეფნის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები (shp ფაილებით) შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა. „ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ“ (ბერნის) კონვენციის შესაბამისად შექმნილ „ზურმუხტის ქსელის“ დამტკიცებული საიტის (საგურამო - GE000047) და თბილისის ეროვნული პარკის გარეთ ეგხ-ს დერეფნის განთავსების ალტერნატივები;
 - ეგხ-ს დერეფნის სქემა და shp ფაილები, სადაც ნაჩვენებია იქნება ეგხ-ს ოთხივე მონაკვეთის სქემა, (ახალი ეგხ-ს განთავსების დერეფანი, გაორჯაჭვიანების დერეფანი, არსებული და საპროექტო ანძების განთავსების GIS კოორდინატები)
 - ვინაიდან ეგხ-ს საპროექტო დერეფანი გაივლის თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე და მის მიმდებარედ, გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი საკითხი: ფუჭი ქანების განთავსება არ მოხდეს თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე;
 - იმის გათვალისწინებით, რომ საწვავის გაჟონვის შემთხვევაში ხანძრის წარმოქმნის საშიშროება იზრდება, ასევე მოსალოდნელია ნიადაგის და გრუნტის წყლის დაბინძურება, აღნიშნულიდან გამომდინარე სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ უნდა შემუშავდეს „რისკის მართვის დოკუმენტი“ და შეთანხმდეს თბილისის ეროვნული პარკის ადმისტრაციასთან, რათა მოხდეს ერთობლივი, სწრაფი და დროული რეაგირება პრობლემის აღმოფხვრის მიზნით;

- გზშ-ის ანგარიშის შემარბილებელ ღონისძიებებში გათვალისწინებული უნდა იყოს, რომ თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ზემოქმედება დაყვანილი იქნას შესაძლო მინიმუმამდე და შერჩეული იქნას მათი საკონპენსაციო ღონისძიებების გატარება ან წარმოდგენილ უნდა იყოს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.
- ეგხ-ს მე-3 ალტერნატივას მარშრუტი კვეთს თბილისის ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონას 3470 კვ.მ ფართობზე. მიუხედავად იმისა, რომ დოკუმენტში, თავი 4.2.1 ეგხ-ეს ალტერნატიული მარშრუტების შედარების ანალიზი“ ახსნილია, რატომ მიენიჭა უპირატესობა მე-3 ალტერნატივას, მიზანშეწონილია გადაიხედოს და შეძლებისდაგვარად მე-3 ალტერნატიული მარშრუტის ის მონაკვეთი, რომელიც კვეთს ეროვნულ პარკს, გაყვანილი იქნას 1 ალტერნატიული მარშრუტის მონაკვეთის მსგავსად, რაც თავიდან ააცილებს ეროვნულ პარკს ზემოქმედებას, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ ეგხ-ის გაყვანა მოხდება თბილისის ეროვნული პარკის გავლით, სამუშაოების განსახორციელებლად თბილისის ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონაში ეგხ-ს დერეფანს უნდა მიენიჭოს ტყით სარგებლობის სპეციალური დანიშნულების სტატუსი. საქართველოს მთავრობის N242 დადგენილების „ტყით სარგებლობის წესის დამტკიცების შესახებ“ თანახმად სამუშაოების განსახორციელებლად, საჭიროა ნებართვა, რისთვისაც სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოში შესათანხმებლად უნდა იქნას წარდგენილი ამავე დადგენილების 27¹ მუხლით განსაზღვრული დოკუმენტაცია. ხოლო შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი წარმოდგენილი უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშთან ერთად;
- საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე, დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), მდინარემდე და უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე.
- დეტალური ინფორმაცია ეგხ-ს დერეფნის არეალში არსებული კერძო საკუთრებების შესახებ;
- ეგხ-ს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- სამშენებლო მოედნის და მასალის დასაწყობების ადგილების აღწერა (არსებობის შემთხვევაში);
- მშენებლობის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და შესაბამისი მართვის გეგმა;

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

- სამშენებლო ბანაკის ან/და მოედნის/ბაზის გენ-გეგმა, ბანაკის განთავსების ადგილის კოორდინატები და ფართობი;
- სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების ეტაპები, პერიოდი და ხანგრძლივობა;
- დეტალური ინფორმაცია მისასვლელი გზების საჭიროებისა და აღნიშნული გზების მშენებლობის შესახებ, სქემა და shp ფაილები.
- არსებული გზების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, სქემა და shp ფაილები.
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია; („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);

- დეტალური ინფორმაცია ეგზ-ს სადემონტაჟო სამუშაოების შესახებ;
- ეგზ-ს საყრდენების საძირკვლის მოწყობისას წარმოქმნილი ფუჭი ქანების სავარაუდო მოცულობა, განთავსების პირობები და განთავსების ადგილის (სანაყაროების) GIS კოორდინატები (shp-ფაილთან ერთად);
- მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;

4.2 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური და ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- რეგიონის ზოგადი გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- ზემოქმედება გრუნტის წყლებზე;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები (მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის არეალში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერა);
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები (პიკეტური აღწერით) და კვლევის შედეგების გათვალისწინებით საყრდენების შერჩეული საძირკვლების პარამეტრები.
- საშიში გეოლოგიური პროცესების (მათი არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით.

4.3 ბიოლოგიური გარემო:

- საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და საველე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, საველე კვლევის შედეგები;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე ჭრას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ (სახეობების და რაოდენობის მითითებით).
- სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ მცენარეებზე, ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ამასთან, წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები ფოტომასშაბითან ერთად.
- „ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ“ (ბერნის) კონვენციის შესაბამისად შექმნილ „ზურმუხტის ქსელის“ დამტკიცებულ საიტზე (საგურამო - GE0000054) ე.წ. ზემოქმედების მიზანშეწონილობის შეფასება, სადაც ასახული უნდა იყოს დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზეგავლენა შესაბამისი დასაბუთებებით, იმ სახეობებისა და ჰაბიტატებისთვის, რომელთა დასაცავადაც შეიქმნა აღნიშნული საიტი. შემარბილებელი და ზემოქმედების თავიდან აცილების ქმედებები. ასევე, კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით მომზადებული საკონსერვაციო გეგმა.

- ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე წარმოდგენილი უნდა იყოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი, ასევე უნდა განისაზღვროს ის სახეობები, რომლებზეც შემდგომში ელექტროგადამცემი ხაზების ექსპლუატაციის დროს განხორციელდება მონიტორინგი;
- საპროექტო ეგზ-ს დერეფანი კვეთს თბილისის ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონას 3470 კვ.მ ფართობზე. აღნიშნული საკითხი შეთანხმებული უნდა იქნეს სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან და გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ელექტრომაგნიტური გამოსხივებით გამოწვეული ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება გარემოზე;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობით გამოწვეული კუმულაციური ზემოქმედება მოსახლეობაზე და სოციალურ გარემოზე;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა და გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისა ან შერბილებისათვის გათვალისწინებული კონკრეტული ღონისძიებები;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. გზშ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტით გათვალისწინებული ეგზ-ს დერეფანი კვეთს „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრებს (მცხეთის სატყეო უბნის ჯვრის სატყეო და მიმდებარე ყოფილი

საკოლმეურნეო ტყე), რომელიც მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან. გზშ-ის ანგარიშში, აღნიშნულთან დაკავშირებით წარმოდგენილი უნდა იქნეს შესაბამისი შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.

- ეგხ-ს დერეფანი კვეთს მუხრანის მტკნარი წყლის საბადოს, მისი სანიტარული დაცვის პირველ (მკაცრი რეჟიმის) ზონას, სადაც ასევე შპს „ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუერი“ 2012 წლიდან (10 წლის ვადით) ფლობს ლიცენზიას (#1004786). შესაბამისად „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით, „აკრძალულია წიაღის ფონდის მიწების საკუთრების უფლებით, იჯარით ან სხვა ფორმით გაცემა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების გარეშე, ხოლო ლიცენზიის არსებობის შემთხვევაში ლიცენზიანტთან შეთანხმების გარეშე“. შესაბამისად აღნიშნული შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია წარმოდგენილი უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში.
- ეგხ-ს საპროექტო და სარეკონსტრუქციო მონაკვეთები ხვდება რამდენიმე ძეგლის (პატარა ქანდა, "პავლიონი/ავტობუსის გაჩერება" და წიწამური "ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის ადგილას აგებული მემორიალური კომპლექსი") ინდივიდუალური დამცავი ზონის ვიზუალური დაცვის არეალში, გარდა ამისა ეგხ-ს საპროექტო და სარეკონსტრუქციო მონაკვეთები გაივლის სხვადასხვა არქეოლოგიური, არქიტექტურული და კულტურული მემკვიდრეობის კუთხით ღირებული ობიექტის მიმდებარედ (მაგ: მუხრანის ველზე, სოფელ ჩარდახში "ნამოსახლარი დიდგორა"-ს მიმდებარედ და ა.შ.). აღნიშნულ არეალებში განსახორციელებელი სამშენებლო სამუშაოები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) უნდა შეთანხმდეს სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან და შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია წარმოდგენილი უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში. გარდა ამისა, პროექტით დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოების კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა უნდა განხორციელდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით. გზშ-ის მომზადების პროცესში, ასევე უნდა განხორციელდეს ახალი საპროექტო დერეფნის არქეოლოგიური კვლევა და კვლევის შედეგების სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმება; აღნიშნული კვლევის შედეგები და შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი წარმოდგენილი უნდა იყოს სამინისტროში გზშ-ის ანგარიშთან ერთად;
- სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ მდინარე გლდანულას გადაკვეთაზე ანძის განთავსება დაგეგმილია - „მაღალ ნიშნულებზე (მდინარის ნაპირებიდან არანაკლებ 150-200 მ-ის დაცილებით), თუმცა, მდ. გლდანულას გადაკვეთაზე უახლოესი საყრდენი ანძა, წარმოდგენილი shp ფაილების მიხედვით, განთავსებულია მდინარის კალაპოტიდან 20-25 მეტრში. მდ. გლდანულას წყალდიდობების გათვალისწინებით, აღნიშნული მონაკვეთი შესაძლოა ხვდებოდეს მდინარის წყალმოვარდნა/წყალდიდობის არეალში. შესაძლოა სტიქიური მოვლენის რისკის გათვალისწინებით, გზშ-ის ანგარიშში

წარმოდგენილი უნდა იქნეს საპროექტო უბნის აზომვითი და საინჟინრო ჰიდროლოგიური მასალა (მდინარის ხარჯი, სიჩქარე, შეტბორვა-წარეცხვის დონეები).

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების შესახებ შეიცავს უზუსტობებს, კერძოდ: თავში „5.7.1 ზემოქმედება ფლორასა და მცენარეულ საფარზე“ აღნიშნულია, რომ ეგხ-ის საპროექტო დერეფანი გაივლის დაცული ტერიტორიების საზღვრების უშუალო სიახლოვეს, თუმცა წარმოდგენილი shp ფაილების გადამოწმების შედეგად დადგინა, რომ საპროექტო ელექტროგადამცემი ხაზის დერეფანი კვეთს თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს კორექტირებული ინფორმაცია.

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ წარმოდგენილ 220 კვ ძაბვის ქ/ს „გლდანი 220“-ს და ქ/ს „ქსანი 500“-ს შორის არსებული ეგხ „არაგვის“ გაორჯაჭვიანებისა და ექსპლუატაციის პროექტზე სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი/შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.